

II. Plan wynikowy z historii i wiedzy o społeczeństwie do zasadniczej szkoły zawodowej

Lp.	Temat	Zagadnienia	Oczekiwane osiągnięcia ucznia	Sposoby realizacji
I. Polska, Europa i świat na drodze od monarchii do demokracji				
1.	Historia jako nauka. Czas w historii.	<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcie historii i jej zakres. - Charakterystyka źródeł historycznych. - Rachuby czasu w historii. 	<p>K – definiuje znaczenie nowych pojęć: prehistoria, historia, wiek, chronologia, źródło historyczne,</p> <p>P – rozróżnia poszczególne epoki prehistoryczne i historyczne,</p> <p>– przedstawia podział źródeł historycznych,</p> <p>R – omawia sposoby mierzenia czasu w historii,</p> <p>D – dostrzega znaczenie zastosowania kalendara w życiu człowieka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Burza mózgów, praca pod kierunkiem z tekstem źródłowym.
2.	Osiągnięcia cywilizacji ludów starożytnego Wschodu, Grecji i Rzymu.	<ul style="list-style-type: none"> - Kultura i sztuka. - Religia. - Nauka i technika. 	<p>K – wymienia najważniejsze osiągnięcia starożytnych cywilizacji,</p> <p>P – lokalizuje państwa starożytnego Wschodu, Grecję i Rzym na mapie,</p> <p>R – porównuje religię i kulturę starożytnych państw,</p> <p>D – ocenia wpływ pisma na rozwój cywilizacji,</p> <p>– analizuje wspólne cechy dla poszczególnych cywilizacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Elementy dyskusji, praca pod kierunkiem z mapą i podręcznikami.
3.	Państwo i jego funkcje.	<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcie państwa. - Geneza państwa, pierwsze organizmy państwowe na świecie. - Typologia państw: ze względu na formę państwa i ustroj państwa. 	<p>K – definiuje pojęcie państwa,</p> <p>P – wyjaśnia genezę państwa,</p> <p>– odróżnia monarchię od republiki,</p> <p>R – charakteryzuje współczesne rodzaje i formy państw,</p> <p>D – dowodzi znaczenia państwa w przeszłości i we współczesnym świecie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Techniki plastyczne-malowane – plakat, praca pod kierunkiem z podręcznikiem i słownikiem.
4.	Kształtowanie się średnio-wiecznej Europy.	<ul style="list-style-type: none"> - Początki państwa Franków. - Monarchia Karolingów jako przykład państwa patrymonialnego. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: Merowingowie, Karolingowie, majordom, państwo patrymonialne,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Technika dramowa - film, burza mózgów.

K – poziom konieczny **R** – poziom rozszerzony

P – poziom podstawowy **D** – poziom dopełniający

		<ul style="list-style-type: none"> - Rządy Karola Wielkiego. - Odnowienie idei Cesarstwa Rzymskiego. - Organizacja państwa Karola Wielkiego i jego zasięg terytorialny. - Niemiecka kontynuacja idei Karola Wielkiego: monarchia Ottonów i Staufów. 	<p>P – ilustruje rządy Karola Wielkiego, R – ukazuje polityczne znaczenie koronacji na cesarza Karola Wielkiego, D – porównuje zasięg terytorialny oraz organizację państwa Karolingów ze starożytnym Rzymem oraz przewiduje następstwa dla Europy w przypadku gdyby idea odnowienia cesarstwa się powiodła.</p>	
5.	Rola Kościoła w średniowieczu.	<ul style="list-style-type: none"> - Tendencje uniwersalistyczne w średniowiecznej Europie: cesarz i papież. - Rola Kościoła w średniowiecznej Europie. - Schyłek średniowiecza: kryzys idei uniwersalizmu. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: Kościół, synkretyzm, idea uniwersalistyczna, - wymienia najważniejsze zakony w średniowieczu, P – rozróżnia zakony średniowieczne ze względu na ich charakter, R – charakteryzuje walkę cesarstwa z papieżem od XI do XIII w., D – ocenia rolę Kościoła w średniowieczu, - analizuje przyczyny kryzysu Kościoła w XIV w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Elementy dyskusji, burza mózgów.
6.	Powstanie i rozwój państwa polskiego od X do XII wieku.	<ul style="list-style-type: none"> - Początki monarchii piastowskiej i chrzest Mieszka I w obrządku łacińskim. - Zjazd gnieźnieński. - Koronacja Bolesława Chrobrego. - Organizacja i zasięg terytorialny monarchii pierwszych Piastów. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: <i>Dagome iudex</i>, seniorat oraz wymienia pierwszych władców z dynastii Piastów, P – omawia okoliczności chrztu państwa polskiego oraz przedstawia znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla Polski, R – wskazuje na mapie rozwój terytorialny państwa pierwszych Piastów, D – analizuje panowanie pierwszych władców z dynastii piastowskiej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Praca pod kierunkiem z encyklopedią multimedialną i tekstem źródłowym, burza mózgów.
7.	Ewolucja państwa Piastów od XII do XIV wieku.	<ul style="list-style-type: none"> - Kryzys i odrodzenie monarchii wczesnopiastowskiej. - Okres rozbitcia dzielnicowego. - Ostatni Piastowie na tronie polskim. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: patrycjat, pospólstwo, plebs, ława miejska, ława wiejska, - wymienia głównych władców dzielnicowych i ostatnich władców Polski,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Burza mózgów, praca pod kierunkiem z mapą i podręcznikiem.

Lp.	Temat	Zagadnienia	Oczekiwane osiągnięcia ucznia	Sposoby realizacji
			<p>P – wyjaśnia przyczyny rozbicia dzielnicowego, wskazuje zagrożenia dla Polski w okresie rozbicia dzielnicowego,</p> <p>R – charakteryzuje politykę Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego,</p> <p>D – dowodzi, jaki wkład w niezależność państwa wniósł Kazimierz Wielki.</p>	
8.	Epoka wielkich odkryć geograficznych.	<ul style="list-style-type: none"> – Najważniejsze wyprawy odkrywcze. – Zetknięcie z cywilizacjami pozaeuropejskimi. – Powstanie imperiów kolonialnych Hiszpanii i Portugalii. – Konsekwencje odkryć geograficznych dla Europy i ekspansja europejska. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: cywilizacje prekolumbijskie, karawela, kolonia,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze przyczyny odkryć geograficznych, <p>P – przedstawia i wskazuje na mapie najważniejsze odkrycia geograficzne,</p> <p>R – charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji prekolumbijskich,</p> <p>D – ocenia skutki odkryć geograficznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę wielkich odkrywców dla historii Europy i Ameryki. 	<ul style="list-style-type: none"> – Praca pod kierunkiem z podręcznikiem i mapą, technika plastyczna-manualne – plakat, burza mózgów.
9.	Powstanie monarchii absolutnych w nowożytnej Europie.	<ul style="list-style-type: none"> – Teoria monarchii absolutnej, cechy monarchii absolutnej. – Narodziny pojęć „suwerenność państwa”, „trójpodział władzy”. – Wpływ idei oświeceniowych na władzę monarchów w XVIII-wiecznej Europie. – Reformy Piotra Wielkiego w Rosji, rzędy Katarzyny II. – Monarchia pruska w XVIII w. – Rządy Marii Teresy i Józefa II w Austrii. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: absolutyzm, suwerenność państwowa i trójpodział władzy,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia władców „oświeconych”, <p>P – wskazuje przykłady monarchii absolutnych,</p> <p>R – rozróżnia cechy absolutyzmu od absolutyzmu oświeconego,</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia reformy Piotra I, Marii Teresy i Fryderyka Wielkiego, <p>D – ocenia wpływ idei oświeceniowych na poszczególne monarchie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Techniki plastyczno-manualne – reklama; technika dramowa – wywiad, burza mózgów.
10.	Rzeczpospolita „złotego wieku”.	<ul style="list-style-type: none"> – Odmienność ustrojowa Rzeczypospolitej. – Rzeczpospolita jako państwo polsko-litewskie. – Uwarunkowania pozycji króla. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: demokracja szlachecka, sejm walny, wolna elekcja, artykuły henrykowskie i <i>pacta conventa</i>,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Burza mózgów, technika dramowa – inscenizacja.

		<ul style="list-style-type: none"> – Próby wprowadzenia rządów absolutnych przez monarchów polskich w XVI i XVII w. – Powstanie dwuzbowego parlamentu: demokracja szlachecka. – Ruch egzekucyjny. 	<p>P – wyjaśnia okoliczności ukształtowania się demokracji szlacheckiej w Rzeczypospolitej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia istotę ruchu egzekucyjnego, <p>R – charakteryzuje cechy parlamentaryzmu polskiego w XVI w.,</p> <p>D – ocenia rolę polskich władców w XVI w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Praca pod kierunkiem z mapą i planszą historyczną, burza mózgów.
11.	„Srebrny wiek” Rzeczypospolitej, Wojny z Rosją, Szwecją i Turcją.	<ul style="list-style-type: none"> – Kryzys Rzeczypospolitej w XVII w.: wojny z Rosją, Szwecją i Turcją. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: potop szwedzki, wojna szarpana, „srebrny wiek”, rozejm, dymitriada,</p> <p>P – wskazuje przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją, Turcją i Szwecją w XVII w.,</p> <p>R – opisuje przebieg wojen Rzeczypospolitej z sąsiadami i wskazuje na mapie miejsca bitew,</p> <p>D – analizuje skutki wojen Polski z sąsiadami w XVII w.,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia polityczne i militarne znaczenie wiktorii wiedeńskiej. 	
12.	Kryzys ustroju Rzeczypospolitej i jej miejsce w Europie w czasach saskich.	<ul style="list-style-type: none"> – Wettinowie na tronie polskim, unia polsko-saska. – Próby reform absolutystycznych w Polsce. – Wojna północna. – Państwa sąsiednie a Rzeczypospolita. Bariery ustrojowe Rzeczypospolitej a pozycja na arenie międzynarodowej. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: <i>liberum veto</i>, sejm niemy,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przytacza fakty związane z unią polsko-saską, <p>P – omawia przebieg wojny północnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje próby reform absolutystycznych w Polsce w I połowie XVIII w., <p>R – opisuje wpływ państw ościennych na sprawę Polski w okresie panowania saskiego,</p> <p>D – interpretuje powiedzenie „Jedni do Sasa, drudzy do Lasa” oraz ocenia znaczenie unii polsko-saskiej dla losów Polski.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Technika dramowa – in-scenizacja, praca pod kierunkiem z tekstem źródłowym i wykresem.
13.	Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki – pierwszy	<ul style="list-style-type: none"> – Geneza wojny wywołanej koloniami brytyjskimi w Ameryce Północnej. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: konstytucja, Deklaracja Niepodległości oraz wymienia narodowości, których przedstawiciele za-</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Techniki dramowe – wywiad, praca pod kierunkiem z tekstem źród-

Lp.	Temat	Zagadnienia	Oczekiwane osiągnięcia ucznia	Sposoby realizacji
	<p>szęgo państwa konstytucyjnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Wojna wyzwoleńcza kolonii brytyjskich w Ameryce Północnej. – Zakończenie działań zbrojnych. 	<p>mieszkiwali kolonie angielskie w Ameryce Północnej,</p> <p>P – podaje przykłady udziału Polaków w walkach o niepodległość Stanów Zjednoczonych,</p> <p>– wskazuje przyczyny konfliktu między kolonistami a Wielką Brytanią,</p> <p>R – opisuje przebieg konfliktu kolonistów amerykańskich z Wielką Brytanią oraz analizuje wybrane fragmenty tekstu Konstytucji Stanów Zjednoczonych z 1787 r.,</p> <p>D – ocenia rewolucję amerykańską jako walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych.</p>	<p>dłowym, burza mózgow.</p>
14.	<p>Próby reform Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVIII wieku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Idee oświeceniowe w Polsce. – Początki panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. – Sejm Wielki. – Uchwalenie Konstytucji 3 maja, ustroj Rzeczypospolitej wprowadzany przez Konstytucję. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: Familia, sejm konwokacyjny, prawa kardynalne,</p> <p>– wylicza reformy Sejmu Wielkiego i Konstytucji 3 maja,</p> <p>P – omawia okres stanisławowski w historii Rzeczypospolitej,</p> <p>R – charakteryzuje ustroj wprowadzony przez Konstytucję 3 maja,</p> <p>– porównuje idee oświeceniowe w Europie i w Rzeczypospolitej,</p> <p>D – ocenia postać Stanisława Augusta Poniatowskiego.</p>	<p>– Praca pod kierunkiem z podręcznikiem i tekstem źródłowym, burza mózgow.</p>
15.	<p>Walka o utrzymanie niepodległości Rzeczypospolitej w okresie stanisławowskim.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Konfederacja targowicka i wojna w obronie Konstytucji 3 maja. – Drugi rozbiór Polski i powstanie kościuszkowskie. – Upadek Rzeczypospolitej. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: insurekcja kościuszkowska, uniwersał połaniecki,</p> <p>P – wskazuje przyczyny II i III rozbioru Polski,</p> <p>R – nakreśla sytuację Polski w okresie powstania kościuszkowskiego,</p> <p>– określa zmiany terytorialne po II i III rozbiore Polski i wskazuje je na mapie,</p>	<p>– Metoda ćwiczeń kreatywnych – puzzle, praca pod kierunkiem z mapą i planszą historyczną, burza mózgow.</p>

		<p>D – analizuje przyczyny upadku Rzeczypospolitej w II połowie XVIII w.</p>	
16.	<p>Francja w dobie Wielkiej Rewolucji.</p>	<p>– Wielka Rewolucja Francuska: geneza i przebieg Wielkiej Rewolucji Francuskiej, Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela – koniec monarchii absolutnej i społeczeństwa stanowego, zabezpieczenie praw naturalnych człowieka, równość wobec prawa wszystkich obywateli. – Terror jakobiński.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: Bastylia, jakobiński, Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela, przytacza najważniejsze fazy rewolucji we Francji, P – wyjaśnia genezę Wielkiej Rewolucji Francuskiej, – przedstawia krótkie streszczenie przebiegu rewolucji, R – analizuje tekst źródłowy Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela” z 20 sierpnia 1789 r., D – ocenia zmiany ustrojowe, jakie zaszły we Francji w czasie rewolucji.</p>
17.	<p>Europa w epoce napoleońskiej.</p>	<p>– Droga Napoleona do władzy. – Europa czasów Napoleona. – Emigracja polska i legiony. – Księstwo Warszawskie jako forma państwowości polskiej w napoleońskiej Europie.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: konsulat, kodeks cywilny Napoleona, Księstwo Warszawskie, P – wymienia najważniejsze fakty z okresu napoleońskiego, R – omawia sprawę polską w okresie napoleońskim, D – ocenia Napoleona jako twórcę Księstwa Warszawskiego i jego konstytucji.</p>
18.	<p>Kongres Wiedeński. Przemiany polityczne i społeczne w powiedeńskiej Europie.</p>	<p>– Kongres Wiedeński i nowa mapa XIX-wiecznej Europy. – Powstanie systemu Świątego Przymierza. – Czynniki spajające XIX-wieczne monarchie europejskie. – Przyczyny powstań i rewolucji w XIX-wiecznej Europie.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: kongres wiedeński, Świąte Przymierze, legitymizm, restauracja, równowaga europejska, – wymienia postanowienia kongresu wiedeńskiego, P – wskazuje na mapie zmiany terytorialne i polityczne, jakie ustalono na kongresie wiedeńskim, R – charakteryzuje system Świątego Przymierza,</p>

Lp.	Temat	Zagadnienia	Oczekiwane osiągnięcia ucznia	Sposoby realizacji
19.	Ruchy narodowe i przeobrażenia państw europejskich w drugiej połowie XIX wieku.	<ul style="list-style-type: none"> – Wiosna Ludów 1846–1848. – Powstanie państw narodowych: zjednoczenie Niemiec, zjednoczenie Włoch, przebudzenie narodów bałkańskich: Greków, Rumunów, Bułgarów. – Rozwój parlamentaryzmu, powszechne prawo wyborcze. – Konflikty w Europie. 	<p>D – dowodzi, jakie czynniki spajały XIX-wieczne monarchie europejskie.</p> <p>K – definiuje znaczenie pojęć: Wiosna Ludów, warsztaty narodowe,</p> <p>P – wskazuje przyczyny rewolucji w poszczególnych państwach europejskich w okresie Wiosny Ludów,</p> <p>R – charakteryzuje proces zjednoczenia państw niemieckich i włoskich w XIX w.,</p> <p>D – analizuje konflikty zbrojne w Europie drugiej połowy XIX w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Elementy dramy, praca pod kierunkiem z mapą, burza mózgów.
20.	Rywalizacja polityczna o dominację na świecie.	<ul style="list-style-type: none"> – Konflikty pomiędzy mocarstwami europejskimi w II połowie XIX w. – Rywalizacja o podział kolonii afrykańskich i wpływy w Azji. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: Trójprzymierze, Trójporozumienie,</p> <p>P – przedstawia przyczyny rywalizacji państw Starej Europy,</p> <p>R – wskazuje na mapie miejsca rywalizacji państw o kolonie,</p> <p>D – dokonuje posumowania na temat korzyści, jakie odniosły państwa Starej Europy w XIX-wiecznych podbojach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Gra dydaktyczna, praca pod kierunkiem z mapą, burza mózgów.
21.	Sytuacja polityczna na ziemiach polskich pod zaborami.	<ul style="list-style-type: none"> – Utworzenie Królestwa Polskiego. – Powstania z 1830 i 1863 r. i ich konsekwencje. – Rewolucja 1905–1906 r. na ziemiach polskich. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: Królestwo Polskie, opozycja legalna i nielegalna, organizacje spiskowe oraz przytacza najistotniejsze fakty dotyczące powstania listopadowego, styczniowego i rewolucji 1905–1906, omawia strukturę i organizację Królestwa Polskiego,</p> <p>R – charakteryzuje sytuację polityczną na ziemiach polskich pod zaborami,</p> <p>D – analizuje przyczyny klęski powstań narodowych z 1830 i 1863 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Techniki dramowe wywiad, praca pod kierunkiem z mapą i tekstem źródłowym, burza mózgów.

22.	Znaczenie I wojny światowej dla kształtu XX-wiecznej Europy.	<ul style="list-style-type: none"> - Przyczyny i okoliczności wybuchu wojny, przebieg działań wojennych. - Rewolucja w Rosji. - Rewolucja w Niemczech. - Rozpad Austro-Węgier. - Konferencja paryska. - System wersalski. - Powstanie Ligi Narodów i jej zadania. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: Ententa, państwa centralne, traktat wersalski, Liga Narodów,</p> <p>P – podaje przyczyny i okoliczności wybuchu I wojny światowej,</p> <p>R – omawia przebieg rewolucji w Rosji,</p> <p>R – charakteryzuje system wersalski w Europie,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie zmiany terytorialne, jakie zaszły po I wojnie światowej, <p>D – ocenia znaczenie I wojny światowej dla sprawy polskiej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Praca pod kierunkiem z mapą i filmem, techniki dramowe – list.
23.	Systemy totalitarne w okresie międzywojennym.	<ul style="list-style-type: none"> - Powstanie Związku Radzieckiego. - Powstanie państwa stalinowskiego. - Droga Hitlera do władzy. - Ideologia narodowego socjalizmu. - Państwo nazistowskie, unifikacja struktur państwowych i partyjnych. - Podporządkowanie gospodarki celom wojennym. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: faszyzm, narodowy socjalizm (nazizm), Duma, okres dwuwładzy, tezy kwietniowe, kulak, muzeum ateizmu, gulag, kult jednostki, czarne koszule, przestrożenie życiowa,</p> <p>P – wyjaśnia pojęcia: rządy autorytarne, bolszewicy, dyktatura proletariatu, komunizm wojenny, NEP, eksterminacja,</p> <p>R – porównuje cechy systemów totalitarnych we Włoszech, Niemczech i Rosji Radzieckiej,</p> <p>D – ocenia postacie: Adolfa Hitlera i Józefa Stalina oraz analizuje tekst źródłowy – „tezy kwietniowe”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Techniki dramowe - przemówienie, praca pod kierunkiem z podręcznikiem, filmem i słownikiem.
24.	Odbudowa państwa polskiego po I wojnie światowej.	<ul style="list-style-type: none"> - Powstanie niepodległego państwa polskiego w wyniku postanowień konferencji w Wersalu. - Walka zbrojna i dyplomatyczna o granice państwa. - Demokracja parlamentarna i konstytucja marcową. 	<p>K – wymienia pierwsze ośrodki władzy lokalnej na ziemiach polskich po I wojnie światowej oraz definiuje znaczenie pojęć: konfederacja paryska, plebiscyt, Orłęta Lwowskie,</p> <p>P – wyjaśnia pojęcia: „cud nad Wisłą”, powstanie wielkopolskie, demokracja parlamentarna, reforma walutowa, hiperinflacja, powstania śląskie oraz omawia czyn-</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Praca pod kierunkiem z podręcznikiem i mapą, elementy dramy, inscenizacja.

Lp.	Temat	Zagadnienia	Oczekiwane osiągnięcia ucznia	Sposoby realizacji
25.	Przeobrażenia polityczne II Rzeczypospolitej w latach 1926–1939.	<ul style="list-style-type: none"> – Kryzys polskiego parlamentaryzmu i zamach majowy. – Sanacja i autorytarny system rządów (pozycja Józefa Piłsudskiego, represje wobec opozycji, konstytucja kwietniowa, następcy Piłsudskiego). – Polska polityka międzynarodowa między ZSRR a Niemcami. 	<p>niki, które miały wpływ na powstanie państwa polskiego po I wojnie światowej.</p> <p>R – charakteryzuje państwo polskie w latach 1918–1926 jako republikę demokratyczną o systemie parlamentarno-gabinetowym,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najistotniejsze cechy konstytucji marcowej z 17 marca 1921 r., <p>D – analizuje tekst źródłowy – Akt 5 listopada,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia wkład Józefa Piłsudskiego w walce o utworzenie państwa polskiego i utrzymanie niepodległości, – omawia i ocenia sprawę polską podczas I wojny światowej. <p>K – definiuje znaczenie pojęć: wojna celna, przewrót majowy, zamach stanu, nowela sierpniowa, sanacja, BBWR, Bereza Kartuska, pakt Ribbentrop–Molotow, pakt o nieagresji, system autorytarny,</p> <p>P – podaje przyczyny kryzysu parlamentarnego w Polsce w 1926 r.,</p> <p>R – porównuje kompetencje prezydenta i rządu w konstytucji marcowej i kwietniowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rządy sanacji w Polsce w latach 1926–1935, <p>D – analizuje tekst źródłowy – konstytucję marcową i kwietniową oraz ocenia Józefa Piłsudskiego w kontekście przewrotu majowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Praca pod kierunkiem z podręcznikiem i tekstem źródłowym, projekt.
26.	Działania wojenne na świecie w latach 1939–1945.	<ul style="list-style-type: none"> – Oznaki zbliżającej się wojny (powstanie osi Berlin–Rzym, pakt antykominternowski, Anschluss Austrii i układ monachijski: likwidacja Czechosłowacji, pakt Ribbentrop–Molotow i jego znaczenie dla Polski). 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: pakt antykominternowski; aneksja, koalicja antyhitlemowska, Wielka Koalicja, Karta Atlantycka, obozy koncentracyjne, Wielka Trójka, konferencje pokojowe,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Techniki dramowe – wywiad, praca pod kierunkiem z mapą i planszą historyczną.

	<p>– Europa w rękach Hitlera.</p> <p>– Powstanie koalicji antyhitlerowskiej.</p> <p>– Tworzenie podziału ładu międzynarodowego.</p>	<p>P – podaje przyczyny wybuchu II wojny światowej,</p> <p>R – wskazuje na mapie najważniejsze bitwy i operacje na frontach II wojny światowej,</p> <p>D – analizuje postanowienia Wielkiej Trójki w stosunku do Polski,</p> <p>– ocenia fakt zrzucenia bomby atomowej na Hiroszimę i Nagasaki.</p>	
<p>27. Polska w czasie II wojny światowej.</p>	<p>– Okupacja ziem polskich.</p> <p>– Polacy na frontach II wojny światowej.</p> <p>– Sprawa polska na arenie międzynarodowej.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: kampania wrześniowa, okupacja, Generalne Gubernatorstwo, linia demarkacyjna, łący,</p> <p>P – wymienia najważniejsze bitwy kampanii wrześniowej i wskazuje je na mapie,</p> <p>– wyjaśnia pojęcia: państwo podziemne, sabotaż, akcja dywersyjna, bitwa o Anglę,</p> <p>R – wskazuje na mapie najważniejsze bitwy, w których uczestniczyli Polacy na frontach II wojny światowej oraz zmiany granic w ówczesnej Europie,</p> <p>– porównuje politykę okupanta niemieckiego i radzieckiego wobec narodu polskiego,</p> <p>D – ocenia bohaterstwo żołnierzy polskich walczących w Normandii i pod Monte Cassino,</p> <p>W – ocenia przebieg i skutki powstania warszawskiego.</p>	<p>– Praca pod kierunkiem z mapą, burza mózgów, techniki dramatyczne – przemówienie.</p>
<p>28. Świat komunistyczny po II wojnie światowej.</p>	<p>– Powstanie państw komunistycznych w Europie Środkowej.</p> <p>– Żelazna kurtyna.</p> <p>– Zimna wojna.</p> <p>– Rozwój kultu jednostki.</p> <p>– Powstanie Układu Warszawskiego i RWPG.</p> <p>– Społeczeństwa państw satelickich ZSRR wobec komunizmu.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: zimna wojna, żelazna kurtyna, kult jednostki, plan Marshalla, Układ Warszawski, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej,</p> <p>– wymienia i wskazuje na mapie państwa komunistyczne leżące w Europie Środkowej,</p> <p>P – wymienia przyczyny „zimnej wojny”,</p>	<p>– Praca pod kierunkiem z mapą i podręcznikiem, burza mózgów.</p>

Lp.	Temat	Zagadnienia	Oczekiwane osiągnięcia ucznia	Sposoby realizacji
29.	Polska państwem zdominowanym przez ZSRR.	<ul style="list-style-type: none"> – Przesunięcie granic na Zachód. – Rozprawa z antykomunistycznym podziemiem, likwidacja opozycji. – Reforma rolna, nacjonalizacja i próba kolektywizacji rolnictwa. – Stalinizm w Polsce: Kongres Zjednoczeniowy PPR i PPS, stalinowski model państwa, budowa aparatu przemocy, walka z Kościołem. – Konstytucja z 1952 r. jako przejaw tendencji totalitarnych, powstanie PRL. 	<p>R – określa stosunek państw satelickich ZSRR wobec komunizmu,</p> <p>D – ocenia pozycję Związku Radzieckiego w powojennym świecie.</p> <p>K – definiuje znaczenie pojęć: „Akcja Wisła”, zbrojne podziemie, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu, proces szesnastu, kolektywizacja,</p> <p>P – ukazuje działalność i likwidację politycznego i militarnego podziemia w Polsce, – wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej,</p> <p>R – charakteryzuje przeobrażenia gospodarcze w Polsce po II wojnie światowej, – omawia system stalinowski w Polsce,</p> <p>D – analizuje tekst źródłowy – Konstytucja PRL z 1952 r., – ocenia przyczyny zwycięstwa komunistów w Polsce w latach 1945–1948.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Techniki dramowe – przemówienie, praca pod kierunkiem z tekstem źródłowym.
30.	Europa Zachodnia po II wojnie światowej.	<ul style="list-style-type: none"> – Współczesne europejskie systemy demokratyczne i ich funkcjonowanie. – Powstanie NATO, rola NATO jako nowoczesnego systemu obronnego, jego najważniejsze interwencje militarne. – Integracja polityczna i gospodarcza państw Europy Zachodniej po II wojnie światowej. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: integracja polityczna, system polityczny, Pakt Północno-atlantycki,</p> <p>P – rozróżnia współczesne europejskie systemy demokratyczne,</p> <p>R – przedstawia ewolucję wspólnoty państw europejskich po II wojnie światowej,</p> <p>D – poddaje ocenie system obronny stworzony przez NATO.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Burza mózgów, praca pod kierunkiem z podręcznikiem i tekstem źródłowym, metoda ćwiczeń kreatywnych – akronim.
31.	Kryzysy społeczno-polityczne w bloku komuni-	<ul style="list-style-type: none"> – XX zjazd KPZR i początki destalinizacji. – Październik 1956 r. w Polsce, zmiana klimatu politycznego. 	<p>K – wymienia najważniejsze kryzysy społeczno-polityczne, do których doszło w Polsce w latach 1956–1976,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Praca pod kierunkiem z podręcznikiem i filmem, technika pla-

	<p>stycznym w latach 1956–1976.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Powstanie węgierskie. – Praska wiosna. – Narodziny doktryny Breżniewa. – Grudzień 1970 r. i nowe kierownictwo PZPR. – Normalizacja stosunków polsko-niemieckich. – Nowelizacja Konstytucji PRL. 	<p>P – wyjaśnia pojęcia: polski październik, wydarzenia na Węgrzech, praska wiosna, doktryna Breżniewa.</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa przyczyny upadku systemu stalinowskiego, <p>R – charakteryzuje sytuację w Polsce w latach siedemdziesiątych,</p> <p>D – podaje ocenie interwencję Układu Warszawskiego w Pradze w 1968 r.</p>	<p>styczno-manualna – plakat, burza mózgów.</p>
<p>32.</p>	<p>Upadek komunizmu w Polsce i Europie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Strajki w Radomiu i Ursusie. – Początki nowej opozycji politycznej. – Powstanie i rola „Solidarności”. – Stan wojenny. – Rządy Gorbaczowa, początki przemian w ZSRR. – Okragły stół i wolne wybory. – Upadek muru berlińskiego, „jesień narodów” i demontaż systemu komunistycznego. 	<p>K – wymienia formy opozycji w Polsce w latach 1956–1980,</p> <p>P – wyjaśnia pojęcia: „solidarność,” stan wojenny, Pierestrojka, „okragły stół”, mur berliński, „jesień narodów”, doktryna Reagana, aksamitna rewolucja,</p> <p>R – wskazuje najważniejsze przyczyny rozpadu systemu komunistycznego w Europie Środkowo-Wschodniej,</p> <p>D – ocenia wkład papieża w rozpad systemu komunistycznego oraz dokonuje syntezy złożoności przyczyn, które wpłynęły na rozpad systemu komunistycznego w Polsce.</p>	<p>– Burza mózgów, praca pod kierunkiem z podręcznikiem i tekstem źródłowym, techniki dramowe – pamiętnik.</p>
<p>33.</p>	<p>Powstanie i pierwsze lata funkcjonowania III Rzeczypospolitej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Początki transformacji systemowej. – Konstytucja i tworzony przez nią model demokracji (kompetencje Sejmu, Senatu, Zgromadzenia Narodowego, Prezydenta, Rady Ministrów, sądownictwo, prokuratura, Trybunał Konstytucyjny). 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: transformacja ustrojowa, mała konstytucja,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze organy władzy państwowej w Polsce, <p>P – wyjaśnia najważniejsze zasady ustroju Polski,</p> <p>R – charakteryzuje model demokracji wprowadzony przez konstytucję z 2 kwietnia 1997 r. w Polsce oraz podaje przykłady uczestnictwa obywateli w życiu publicznym,</p> <p>D – analizuje tekst źródłowy – Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r.</p>	<p>– Elementy dyskusji, burza mózgów.</p>

Lp.	Temat	Zagadnienia	Oczekiwane osiągnięcia ucznia	Sposoby realizacji
34.	Polityka wewnętrzna i zagraniczna Polski na przełomie XX i XXI wieku.	<ul style="list-style-type: none"> - Decentralizacja państwa, samorząd jako forma decentralizacji: samorząd terytorialny, zawodowy itp. - Postawy obywatelskie. - Formy uczestnictwa obywateli w życiu publicznym. - Aktualny podział terytorialny kraju. - Najważniejsze ugrupowania polityczne. - Nowa orientacja w polityce zagranicznej: członkostwo w NATO, proces akcesyjny do UE. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: decentralizacja państwa, partia polityczna, samorząd terytorialny oraz wymienia najważniejsze ugrupowania polityczne w Polsce,</p> <p>P – określa główne zasady polskiej polityki wewnętrznej i zagranicznej na przełomie XX i XXI w.,</p> <p>R – porównuje zadania samorządu gminnego, powiatowego i wojewódzkiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje polską politykę zagraniczną po 1989 r., D – ocenia rolę polskich partii politycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elementy dyskusji, - techniki dramowe - wywiad.
35.	Rola organizacji międzynarodowych we współczesnym świecie.	<ul style="list-style-type: none"> - ONZ i jego znaczenie jako forum wymiany poglądów pomiędzy krajami o różnych systemach politycznych (geneza ONZ, organy ONZ i ich zadania, organizacje wyspecjalizowane w systemie ONZ). - OBWE. - Rada Europy. - UE. - NATO. - Miejsce Polski w tych organizacjach. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: ONZ, KBiWE, Unia Europejska oraz wymienia najważniejsze organizacje międzynarodowe,</p> <p>P – podaje najważniejsze cele poszczególnych organizacji międzynarodowych,</p> <p>R – analizuje teksty źródłowe dotyczące organizacji międzynarodowych,</p> <p>D – ocenia fakt przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Elementy dyskusji, - technika dramowa - plakat, burza mózgów.
II. Gospodarka				
1.	Gospodarka średniowiecznej Europy i Polski.	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarka wczesnośredniowiecznej Europy: samowystarczalność ekonomiczna gospodarstw wielkich panów feudalnych. - Przeobrażenia gospodarcze w dobie rozkwitu średniowiecza (rozwój rolnictwa: nowe techniki rolne, zagospodarowywanie nieużytków, pojawienie się trójpolówki, narodził żelazny, młynów, wiatraków). - Rozwój rzemiosła i wymiany handlowej. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: wymiana towarowa, samowystarczalność ekonomiczna, trójpolówka, cechy, gildie, kompanie, osady służebne,</p> <p>P – wyjaśnia pojęcia: Związek Hanzeatycki, wymiana towarowo-pieniężna, faktorie, system nakładczy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia gospodarkę średniowiecznej Europy i Polski, 	<ul style="list-style-type: none"> - Burza mózgów, technika dramowa – wywiad, metoda ćwiczeń kreatywnych – kalambury.

		<ul style="list-style-type: none"> - Powstanie systemu nakładczego, nowe gałęzie wytwórczości: metalurgia. - Przemiany gospodarcze w monarchii Piastów. 	<p>R – porównuje gospodarkę naturalną i gospodarkę towarowo-pieniężną,</p> <p>D – ocenia wkład Kazimierza Wielkiego w rozwój gospodarczy Polski,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, od czego zależy rozwój gospodarczy państwa. 	
2.	Gospodarka europejska w epoce nowożytnej.	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarcze konsekwencje odkryć geograficznych: rozwój wymiany towarowej i zwiększenie roli pieniądza. - Rewolucja cen. - Gospodarka Europy w okresie poprzedzającym rewolucję przemysłową. - Dualizm w rozwoju gospodarczym Europy: gospodarka folwarczno-pańszczyźniana w Rzeczypospolitej. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: rewolucja cen, gospodarka rynkowa, podaż, popyt, merkantylizm, towarzystwa akcyjne, manufaktura,</p> <p>P – omawia gospodarkę europejską w erze nowożytnej,</p> <p>R – charakteryzuje dualizm gospodarczy Europy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje cechy gospodarki towarowo-pieniężnej w Europie Zachodniej z gospodarką folwarczno-pańszczyźnianą w Europie Środkowo-Wschodniej, <p>D – wyjaśnia, jaki wpływ na rozwój gospodarki miały odkrycia geograficzne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Technika dramata - inscenizacja, burza mózgów, praca pod kierunkiem z podręcznikiem i tekstem źródłowym.
3.	Rewolucja przemysłowa w Europie w XVIII wieku.	<ul style="list-style-type: none"> - Wynalazki rewolucjonizujące system wytwarzania dóbr: maszyna parowa, latające czółenko, przędzarka mechaniczna. - Nowe gałęzie przemysłu: przemysł bawełniany, metalurgia, przemysł węglowy. - Nowe teorie ekonomiczne: fizjokratyzm i leseferizm. Początki liberalizmu ekonomicznego. - Przemiany gospodarcze w Rzeczypospolitej w dobie stanisławowskiej. 	<p>K – wymienia postacie związane z nowymi teoriami ekonomicznymi: Adam Smith, Hugo Kolltaj, Stanisław Staszic, Hieronim Stroynowski oraz wymienia wynalazniki, które zrewolucjonizowały system wytwarzania dóbr: maszyna parowa, latające czółenko, przędzarka mechaniczna,</p> <p>P – wyjaśnia pojęcia: fizjokratyzm, leseferizm, liberalizm ekonomiczny,</p> <p>R – charakteryzuje przemiany gospodarcze w Rzeczypospolitej w dobie stanisławowskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje gospodarkę europejską w okresie rewolucji przemysłowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - Technika plastyczna - manualna – plakat, burza mózgów, praca pod kierunkiem z podręcznikiem i tekstem źródłowym.

Lp.	Temat	Zagadnienia	Oczekiwane osiągnięcia ucznia	Sposoby realizacji
4.	Druga faza rewolucji przemysłowej.	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój przemysłowy w krajach Europy, kształtowanie się nowoczesnej polityki gospodarczej. - Formy organizacji przedsiębiorstw przemysłowych: monopole. - Rozwój komunikacji: kolej, samochód, samolot, telefon, radio. - Nowe potęgi gospodarcze. - Wykorzystanie nowych technologii w przemyśle zbrojeniowym. 	<p>D – analizuje tekst źródłowy Adama Smitha pt. <i>Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów</i>.</p> <p>K – wymienia wynalazki, których dokonano w II połowie XIX w., o znaczącym wpływie na rozwój przemysłu,</p> <p>P – wyjaśnia pojęcia: monopol, kartel,</p> <p>R – wykazuje wpływ nowych odkryć i wynalazków na życie ludzi i państw w II połowie XIX w.,</p> <p>D – dokonuje oceny wpływu wynalazków na życie ludzi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Burza mózgów, techniki dramowe i techniki plastyczno-manualne - reklama.
5.	Stosunki gospodarcze na ziemiach polskich w XIX wieku.	<ul style="list-style-type: none"> - Uwłaszczenie chłopów jako punkt zwrotny w rewolucji przemysłowej na ziemiach polskich. - Gospodarka Królestwa Polskiego, Galicji, zaboru pruskiego. Początki produkcji przemysłowej. - Integracja ziem polskich z systemami gospodarowania państw zaborczych. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: praca organiczna, uwłaszczenie chłopów,</p> <p>P – omawia program pracy organicznej na ziemiach polskich w II połowie XIX w.,</p> <p>R – wykazuje podobieństwa i różnice w uwłaszczeniu chłopów w poszczególnych zaborach,</p> <p>D – ocenia zjawisko integracji ziem polskich z systemami gospodarowania państw zaborczych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda ćwiczeń kreatywnych – puzzle, praca pod kierunkiem z mapą.
6.	Przeobrażenia cywilizacyjne w dwudziestoleciu międzywojennym.	<ul style="list-style-type: none"> - Kryzys lat trzydziestych: mechanizm powstawania kryzysu, depresja ekonomiczna, deflacja. - Narodziny interwencjonizmu państwowego. - Gospodarka Polski w okresie międzywojennym. 	<p>K – wymienia znaczące wydarzenia z życia Polski okresu międzywojennego: budowa portu w Gdyni, reforma podatkowa i walutowa, budowa COP-u,</p> <p>P – wyjaśnia pojęcia: depresja ekonomiczna, „czarny czwartek”, deflacja, interwencjonizm państwowy oraz wymienia skutki gospodarcze I wojny światowej,</p> <p>R – charakteryzuje gospodarkę polską w okresie międzywojennym,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Burza mózgów, praca pod kierunkiem z tekstem źródłowym, metoda ćwiczeń kreatywnych – akronim.

		<p>D – uzasadnia, w jaki sposób kryzys lat trzydziestych doprowadził do narodzin interwencyjnego państwa.</p>	
<p>7. Stosunki ekonomiczne w państwach komunistycznych.</p>	<p>D – uzasadnia, w jaki sposób kryzys lat trzydziestych doprowadził do narodzin interwencyjnego państwa.</p>	<p>G – definiuje znaczenie pojęć: komunizm wojenny, nacjonalizacja, kulak, NEP, industrializacja, kolektywizacja, kolchoz, wyjaśnia na czym polegały zmiany gospodarcze w Polsce po II wojnie światowej, R – charakteryzuje gospodarkę Związku Radzieckiego w okresie międzywojennym, D – podaje ocenę zmiany gospodarcze wprowadzone przez Stalina w Związku Radzieckim po 1928 r.</p>	<p>– Metoda ćwiczeń kreatywnych – akronim, technika dramowa – plakat.</p>
<p>8. Przemiany gospodarcze i cywilizacyjne w Europie i na świecie po II wojnie światowej.</p>	<p>K – wymienia dziedziny, w których nastąpił gwałtowny rozwój po II wojnie światowej, P – wyjaśnia pojęcia: plan Marshalla, rewolucja naukowo-techniczna, omawia plan Marshalla, R – wskazuje pozytywne i negatywne skutki postępu naukowo-technicznego po II wojnie światowej, D – analizuje przykłady zagrożeń cywilizacyjnych przełomu XX i XXI w.</p>	<p>K – wymienia dziedziny, w których nastąpił gwałtowny rozwój po II wojnie światowej, P – wyjaśnia pojęcia: plan Marshalla, rewolucja naukowo-techniczna, omawia plan Marshalla, R – wskazuje pozytywne i negatywne skutki postępu naukowo-technicznego po II wojnie światowej, D – analizuje przykłady zagrożeń cywilizacyjnych przełomu XX i XXI w.</p>	<p>– Burza mózgów, techniki plastyczno-manualne – plakat, folder.</p>
<p>9. Sytuacja gospodarcza Polski po roku 1956.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: plan Balcerowicza, terapia szokowa, restrukturyzacja, gospodarka rynkowa, hiperinflacja, „prerwana dekada”, reglamentacja, P – omawia sytuację gospodarczą Polski w latach 1956–1970, R – porównuje gospodarkę centralnie zarządzaną z gospodarką rynkową, D – analizuje tekst źródłowy – Zarządzenie nr 7 Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: plan Balcerowicza, terapia szokowa, restrukturyzacja, gospodarka rynkowa, hiperinflacja, „prerwana dekada”, reglamentacja, P – omawia sytuację gospodarczą Polski w latach 1956–1970, R – porównuje gospodarkę centralnie zarządzaną z gospodarką rynkową, D – analizuje tekst źródłowy – Zarządzenie nr 7 Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług.</p>	<p>– Praca pod kierunkiem z encyklopedią multimedialną i tekstem źródłowym, burza mózgów.</p>

Lp.	Temat	Zagadnienia	Oczekiwane osiągnięcia ucznia	Sposoby realizacji
10.	Podstawowe elementy współczesnej ekonomii.	<ul style="list-style-type: none"> – Elementy organizacji gospodarki (koncerny, spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością). – Miejsce banków w gospodarce rynkowej. – Rodzaje rynków. – Międzynarodowy system walutowy i gospodarczy (MFW, Bank Światowy). – Światowa produkcja rolna. 	<p>K – wymienia współczesne rodzaje rynków występujących w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia różne formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw, tzw. spółki, <p>P – wyjaśnia pojęcia: marketing, obligacje, akcje, giełda papierów wartościowych, proces globalizacji, żywność transgeniczna,</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia działalność banków w Polsce, <p>R – charakteryzuje międzynarodowy system walutowy i gospodarczy,</p> <p>D – ocenia badania nad żywnością transgeniczną.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Praca pod kierunkiem z podręcznikiem i słownikiem, burza mózgów.
11.	Praca w życiu społecznego człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> – Relacja między pracą a płacą. – Bezrobocie, rodzaje bezrobocia. – Poszukiwanie pracy 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: płaca minimalna, bezrobocie, giełda pracy oraz wymienia najważniejsze źródła informacji o pracy,</p> <p>P – wyjaśnia relacje między pracą i płacą,</p> <p>R – przedstawia problem bezrobocia w współczesnej Polsce,</p> <p>D – przygotowuje schemat życiorysu zawodowego, CV, czyli własny życiorys zawodowy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Elementy dyskusji, techniki dramowe – inscenizacja.
III. Ludzie w społeczeństwie				
1.	Człowiek a społeczeństwo.	<ul style="list-style-type: none"> – Pojęcie społeczeństwa. – Pojęcie grupy społecznej, rodzaje grup społecznych, stany. – Klasy społeczne. – Warstwy społeczne. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: społeczeństwo, grupa społeczna, klasa, warstwa społeczna oraz wymienia rodzaje grup społecznych,</p> <p>P – rozróżnia więzi, które łączą poszczególne grupy społeczne,</p> <p>R – przedstawia strukturę współczesnego społeczeństwa polskiego,</p> <p>D – określa położenie swojej rodziny w strukturze społecznej i uzasadnia kryteria, którymi się posługuje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Rozmowa nauuczająca, burza mózgów, technika dramowa – inscenizacja.

2.	<p>Przeobrażenia społeczne w średniowiecznej Europie Zachodniej.</p>	<p>– Początki stosunków feudalnych w Europie Zachodniej (powstanie włości senioralnej, stosunek: senior–wasal, pojawienie się renty feudalnej, lenna, inwestytury). – Rozwój miast i powstanie mieszczaństwa. – Ukształtowanie się społeczeństwa stanowego. – Kultura średniowiecznej Europy. – Społeczeństwo późnośredniowiecznej Europy.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: senior, wasal, pańszczyzna, dziesięcina, renta feudalna, lenno, inwestytura, ideał rycerski, P – wyjaśnia pojęcia: feudalizm, wyprawy krzyżowe, społeczeństwo stanowe, imunitet ekonomiczny i sądowy, – omawia funkcjonowanie miast w średniowieczu, R – charakteryzuje społeczeństwo stanowe średniowiecznej Europy, D – dostrzega uniwersalny charakter kultury średniowiecza, – ocenia znaczenie wypraw krzyżowych.</p>	<p>– Technika dramowa – inscenizacja, praca pod kierunkiem z encyklopedią multimedialną i tekstem źródłowym.</p>
3.	<p>Powstanie monarchii sta- nowej w Polsce.</p>	<p>– Społeczeństwo w okresie wczesnopiastowskim. – Społeczeństwo polskie od XII do XV w.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: wolni chłopci, ludność niewolna, drużynnicy, prawo składu, przymus drożny, szlachta, P – podaje czynniki, które wpłynęły na ukształtowanie się mieszczaństwa w Polsce w XIII i XIV w., R – charakteryzuje społeczeństwo polskie w okresie wczesnopiastowskim i w okresie od XII do XV w., D – analizuje zjawisko zamykania się stanów w Polsce.</p>	<p>– Techniki plastyczne – manualne – plakat, i piosenka, praca pod kierunkiem z mapą.</p>
4.	<p>Społeczeństwo Rzeczypospolitej w dobie nowożytnej.</p>	<p>– Unia z Litwą i jej konsekwencje społeczne. – Przemiany społeczne w Rzeczypospolitej na tle tendencji zachodnioeuropejskich (wies: konsekwencje rozwoju gospodarki pańszczyźnianej, przywiązanie chłopów do ziemi, malejąca rola miast i mieszczaństwa).</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: unia personalna, unia realna, P – wyjaśnia pojęcia: gospodarka folwarczno-pańszczyźniana, statut wareski, naród szlachecki, oligarchia magnacka, – podaje przyczyny upadku miast polskich od XV do XVIII w., R – charakteryzuje Rzeczpospolitą Obojga Narodów jako państwo wielonarodowe i wielowyznaniowe,</p>	<p>– Elementy dyskusji, praca pod kierunkiem z mapą.</p>

Lp.	Temat	Zagadnienia	Oczekiwane osiągnięcia ucznia	Sposoby realizacji
5.	Spoleczeństwo Europy Zachodniej w dobie rewolucji przemysłowej.	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany w strukturze społecznej. Kultura epoki oświecenia. 	<p>D – analizuje następstwa zawiązania unii Polski z Litwą.</p> <p>K – definiuje znaczenie pojęć: oświecenie, burżuazja, proletariariat przemysłowy, urbanizacja, racjonalizm, krytycyzm, empiryzm, – wymienia największe miasta Europy końca XVIII w.,</p> <p>P – wyjaśnia przyczyny rewolucji przemysłowej w Europie Zachodniej,</p> <p>R – charakteryzuje kulturę epoki oświecenia,</p> <p>D – analizuje i ocenia cenzury, które decydowały o pozycji jednostki w społeczeństwie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Technika dramowa wywiad, burza mózgów, praca pod kierunkiem z podręcznikiem.
6.	Przemiany społeczne w Rzeczypospolitej w czasach stanisławowskich.	<ul style="list-style-type: none"> Polepszenie sytuacji mieszczaństwa. Pozycja społeczna chłopów i szlachty w II połowie XVIII w. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: obóz patriotyczny, supliki torczyńskie, uniwersał polaniecki,</p> <p>P – wyjaśnia przyczyny poprawy sytuacji mieszczaństwa w Polsce w II połowie XVIII w.,</p> <p>R – charakteryzuje przemiany społeczne Rzeczypospolitej w czasach stanisławowskich,</p> <p>D – analizuje, w jaki sposób Konstytucja 3 maja i uniwersał polaniecki wpłynęły na poprawę położenia chłopów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Projekt, praca pod kierunkiem z tekstem źródłowym.
7.	Przeobrażenia cywilizacyjne na przełomie XIX i XX wieku.	<ul style="list-style-type: none"> Kształtowanie się społeczeństwa masowego. Warunki życia robotników w XIX-wiecznej Europie. Walka kobiet o równouprawnienie. Przemiany społeczne na ziemiach polskich. 	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: społeczeństwo masowe, społeczeństwo obywatelskie, ustawodawstwo socjalne, ruch związkowy, ruch emancypacyjny, sufrażystki,</p> <p>P – omawia warunki życia robotników w XIX-wiecznej Europie,</p> <p>R – porównuje przemiany społeczno-gospodarcze, jakie zaszły w poszczególnych zaborach w II połowie XIX w.,</p>	<ul style="list-style-type: none"> Technika plastyczno-manualna – ulotka, praca pod kierunkiem z podręcznikiem, burza mózgów.

			<p>D – dostrzega potrzebę walki kobiet o swoje prawa, – ocenia rolę inteligencji polskiej pod koniec XIX w.</p>		
8.	Spoleczeństwo masowe w dwudziestolecu międzywojennym.	<p>– Zmiany społeczne na świecie w okresie międzywojennym. – Problem mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej. – Problemy społeczne II Rzeczypospolitej.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: system totalitarny, system autorytarny, kryzys ekonomiczny, mniejszość narodowa, – wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczypospolitą, P – wyjaśnia problemy społeczne II Rzeczypospolitej, R – charakteryzuje zmiany społeczne na świecie w okresie międzywojennym, D – analizuje, w jaki sposób kryzys ekonomiczny wpłynął na przemiany społeczne w krajach Europy i Stanów Zjednoczonych Ameryki.</p>	<p>– Techniki plastyczno-maturalne, burza mózgów.</p>	
9.	Przemiany społeczne w Polsce po II wojnie światowej.	<p>– Przekształcenia społeczne w dobie socjalizmu. – Konsekwencje współczesnej transformacji ustrojowej.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: klasa robotnicza, klasa chłopska, inteligencja, drobno-mieszczarstwo, P – wyjaśnia przemiany społeczne zachodzące współcześnie w społeczeństwie polskim, R – porównuje strukturę społeczeństwa w okresie socjalizmu i po transformacji ustrojowej, D – analizuje czynniki, które wpłynęły na ukształtowanie się współczesnych klas społecznych w społeczeństwie polskim, – ocenia rolę klasy średniej.</p>	<p>– Technika dramowa – inscenizacja, praca pod kierunkiem z podręcznikiem i tekstem źródłowym, burza mózgów.</p>	
10.	Przemiany kultury w drugiej połowie XX wieku.	<p>– Kultura masowa. – Subkultury młodzieżowe.</p>	<p>K – definiuje znaczenie pojęć: kultura masowa, subkultury młodzieżowe, P – wymienia najważniejsze subkultury w Polsce i dzieli je na odpowiednie grupy,</p>	<p>– Burza mózgów, drzewko owocowe, elementy dyskusji.</p>	

Lp.	Temat	Zagadnienia	Oczekiwane osiągnięcia ucznia	Sposoby realizacji
11.	Nowe zjawiska i ruchy społeczne w Europie i na świecie w drugiej połowie XX wieku.	<ul style="list-style-type: none"> – Ruchy społeczne w drugiej połowie XX w. – Nowe zjawiska w życiu społecznym. 	<p>R – charakteryzuje przemiany w kulturze zachodzącej w II połowie XX w.,</p> <p>D – ocenia rolę subkultur w społeczeństwie i podaje przykłady.</p> <p>K – definiuje znaczenie pojęć: anarchizm, globalizm, antyglobalizm, feminizm, pacyfizm, ekologia,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia nowe ruchy społeczne i nowe zjawiska w życiu społecznym, które pojawiły się w II połowie XX w., <p>P – wyjaśnia pojęcia: społeczeństwa konsumpcyjne i wielokulturowe,</p> <p>R – omawia problem globalizacji we współczesnym świecie,</p> <p>D – dokonuje oceny najważniejszych ruchów i zjawisk w życiu społecznym, które pojawiły się w Polsce w II połowie XX w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Burza mózgów, film – <i>Stulecie zwykłych ludzi</i>, odcinek pt. <i>Rok 1959 – zagrożona planeta</i>, technika manualno-plastyczna – plakat.